

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister voor Medische Zorg over de brief van 2 april 2024 Stand van zaken aangenomen moties naar aanleiding van mondelinge behandeling wijziging Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting van 12 april 2023 (Kamerstuk 35870, nr. 29).

De fungerend voorzitter van de commissie,

Agema

Adjunct-griffier van de commissie,

Abma-Mom

Inhoudsopgave

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de CU-fractie

II. Reactie van de minister

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister inzake de uitvoering van vijf moties die tijdens de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting zijn ingediend. De leden van de PVV-fractie kunnen zich vinden in de beantwoording en de wijze waarop uitvoering aan de moties is gegeven en hebben op dit moment geen nadere vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de minister voor Medische Zorg en hebben nog een aantal vragen over de uitvoering van de toegelichte moties.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben de volgende vragen met betrekking tot het Landelijk informatiepunt donorconceptie (LIDC). De minister kiest ervoor om wensouders beter te beschermen door ze beter te informeren. De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie begrijpen deze keuze, maar vragen zich wel af in hoeverre de gekozen weg effectief blijkt. Hoeveel extra budget heeft het LIDC gekregen en hoe wordt dat budget ingezet om de bekendheid van het LIDC te vergroten? Wordt het LIDC bij zorgprofessionals en stichtingen, zoals Freya, onder de aandacht gebracht? Tot slot vragen de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie de minister in hoeverre er signalen zijn dat het LIDC ook daadwerkelijk grotere bekendheid geniet.

Over de tweede motie die wordt behandeld in de brief van de regering hebben de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie de volgende vragen. De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie & Gynaecologie (NVOG) een wervingscampagne als een mogelijke oplossing ziet voor het tekort aan donoren. De vraag aan de minister is hoe zo'n wervingscampagne eruit zou moeten zien. De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen ook dat de minister hier geen overheidstaak ziet en begrijpen dat enerzijds. Zou de minister de NVOG toch willen ondersteunen als zij besluiten een dusdanige campagne op te zetten, al is het maar vanwege de hoge mate van zorgvuldigheid die bij dit soort campagnes van belang is?

Over de vergoeding van een vruchtbaarheidsbehandeling bij donorcellen die anoniem gedoneerd zijn hebben de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie de volgende vragen. Deelt de minister de mening dat de

mogelijkheid om de afstamming te achterhalen onderdeel is van goede zorg? En zo ja, dan is een vergoeding van zorg bij anoniem donorzaad toch ook geen onderdeel van goede zorg? De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie kunnen goed begrijpen dat in zo'n geval de behandeling niet wordt vergoed en vragen de minister welke stappen er gezet moeten worden om de vergoedingen van deze behandelingen stop te zetten.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben de volgende vraag over het tijdig bespreken van het proces om eicellen en zaadcellen in te vriezen met mogelijke toekomstige wensouders die in omstandigheden zijn die zich hiervoor lenen. Bij de behandeling van bepaalde ziekten of bij vaststelling van ziekten die van invloed zijn op de kwantiteit of kwaliteit van de eicellen of zaadcellen wordt dit al vaak gedaan. Kan met het werkveld, en met name met fertiliteitsartsen, bekeken worden of dit op andere momenten ook wenselijk kan zijn? Zijn hier vervolgstappen voor nodig?

Tot slot geven de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie aan dat het goed is te horen dat er een maximum van twaalf vrouwen per donor wordt gesteld en geregeld per AMvB.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de stand van zaken met betrekking tot de aangenomen moties bij de mondelinge behandeling van de wijziging Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de minister contact heeft gehad met landen waar op dit moment (net als in Nederland) een verbod op het anoniem doneren van geslachtscellen geldt. Geen van de landen waar de minister mee gesproken heeft, heeft hier nog een oplossing voor gevonden. Wel treffen verschillende landen andere maatregelen, zoals Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk. Is de minister voornemens om te onderzoeken of deze maatregelen ook voor de Nederlandse situatie toepasselijk zouden kunnen zijn? Zo nee, waarom niet?

Kan de minister tevens aangeven wanneer de Kamer de uitkomst kan verwachten van de oriëntatie die op dit moment plaatsvindt op de mogelijkheid om voor de vergoeding van fertiliteitsbehandelingen in het buitenland een beperking op te nemen in het basispakket als gebruik gemaakt wordt van anoniem gedoneerde eicellen of sperma?

De leden van de VVD-fractie delen met de minister dat massadonatie zeer onwenselijk is, en zijn blij dat de regering waar mogelijk haar verantwoordelijkheid hierin neemt, bijvoorbeeld middels de gewijzigde

Wet donorgegevens en kunstmatige bevruchting, waarin er bij donatie via de klinieken centraal toezicht worden gehouden op het maximale aantal vrouwen bij wie de geslachtscellen van eenzelfde donor mogen worden gebruikt. Voorts lezen de leden van de VVD-fractie dat wensouders via verschillende organisaties, zoals het Landelijk Informatiepunt Donorconceptie (LIDC) en Fiom, betrouwbare informatie kunnen vinden over de mogelijkheden van donorconceptie. Als wensouders kiezen voor een eigen donor wordt geadviseerd om een donorcontract op te stellen met een jurist, zodat op de concrete situatie toegespitste afspraken privaatrechtelijk kunnen worden vastgelegd, zo nodig met een boetebeding. Is de minister bereid om met deze organisaties te kijken hoe deze mogelijkheid breder onder de aandacht kan worden gebracht bij wensouders? Kan de minister tevens een overzicht geven van bestaande jurisprudentie bij zaken over massadonatie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister van Medische Zorg over de uitvoering van vijf moties die werden ingediend bij de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting. De leden van de NSC-fractie hebben nog de volgende vragen.

De leden van de NSC-fractie begrijpen dat er niet genoeg draagvlak is om op Europees niveau een grens te stellen aan het aantal kinderen per donor. Is het wel mogelijk dat wensouders informatie krijgen over het aantal donaties en kinderen een donor al heeft verwekt zodat zij dit kunnen meenemen in hun beslissing? Werken fertiliteitsklinieken hierin samen met Europese partners of ligt hier mogelijk een rol voor de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting informatie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse de stand van zaken brief gelezen over de uitvoering van de moties ingediend tijdens de behandeling van de wijziging Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting en hebben nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie staan pal voor de rechten voor donorkinderen, zoals het kunnen achterhalen van afstammingsgegevens. Net als in het debat aangegeven, willen de leden van de D66-fractie dat de leeftijdsgrenzen die gehanteerd worden binnen de Wdkb vervallen. Uit onderzoek blijkt dat de wens voor het achterhalen van afstammingsgegevens per gezin en per kind verschillen. Het moeten wachten tot een bepaalde leeftijd kan als zeer pijnlijk en moeizaam worden ervaren. De leden van de D66-fractie spreken via deze weg dan

ook de wens uit om zo snel als mogelijk met de Kamer het gesprek aan te gaan om gevolg te geven aan de wens van donorkinderen en de aanbevelingen uit verschillende onderzoeken. Kan de minister kort aangeven welke stappen nodig zijn om de leeftijdsgrenzen te laten vervallen.

De leden van de D66-fractie vinden het belangrijk dat wensouders die op zoek gaan naar een donor, dit op een veilige en transparante manier kunnen doen. De leden van de D66-fractie vinden het een goede zaak dat het Landelijk Informatiepunt Donorconceptie (LIDC) beter vindbaar wordt voor wensouders om een geïnformeerde keuze te kunnen maken. Kan de minister ervaringen van wensouders blijven monitoren en de Kamer hierover informeren?

De leden van de D66-fractie hebben met interesse de observaties van de minister gelezen als het gaat om het gebruik maken van geslachtscellen uit het buitenland waar andere wet- en regelgeving dienen, bijvoorbeeld in het maximaal aantal gezinnen dat gebruik maakt van dezelfde donor of over het achterhalen van afstammingsgegevens. De vraag aan de minister is om in kaart te brengen welke Europese mogelijkheden er zijn om hier afspraken over te maken. Voorts vragen de leden van de D66-fractie de Kamer te informeren over de mogelijkheid van het opnemen van een beperking in het basispakket bij gebruik van anoniem gedoneerde geslachtscellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de Stand van zaken aangenomen moties naar aanleiding van mondelinge behandeling wijziging Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting van 12 april 2023 (Kamerstuk 35870). De leden van de BBB-fractie hebben de volgende vragen.

De leden van de BBB-fractie lezen dat de minister zich op dit moment oriënteert op de mogelijkheid om voor de vergoeding van fertiliteitsbehandelingen in het buitenland een beperking op te nemen in het basispakket als gebruik gemaakt wordt van anoniem gedoneerde eicellen of sperma. Kan de minister hier dieper op in gaan en aangeven hoe de handhaving van zo'n maatregel eruit zou komen te zien?

De leden van de BBB-fractie lezen dat het contact met internationale spermabanken laat zien dat deze banken rekening houden met de regelgeving die geldt in de betreffende landen waar zij actief zijn, waartoe zij ook wettelijk verplicht zijn. De leden van de BBB-fractie lezen ook dat Nederland heeft geprobeerd om op Europees niveau afspraken te maken over een maximering van het aantal vrouwen/gezinnen per donor en dit niet gelukt is. De leden van de BBB-fractie sluiten zich aan bij de

mening dat dergelijke ethische beslissingen een nationale bevoegdheid zijn. Maar in hoeverre is dan gewaarborgd dat, wanneer iemand het maximaal aantal vrouwen/gezinnen per donor bereikt heeft in Nederland, niet een nieuwe poging kan doen in een van onze buurlanden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief. Ze hebben hierover een aantal vragen.

Naar aanleiding van de motie-Bikker over een verbod op anonieme donatie bij buitenlandse klinieken (Kamerstuk 35 870, nr. 23), lezen de leden van de SGP-fractie dat de minister zich oriënteert op de mogelijkheid om voor de vergoeding van fertiliteits-behandelingen in het buitenland een beperking op te nemen in het basispakket als gebruik gemaakt wordt van anoniem gedoneerde eicellen of sperma. De leden van de SGP-fractie vragen de minister wanneer hier meer duidelijkheid over te verwachten valt.

De leden van de SGP-fractie lezen dat in het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen export van geslachtscellen niet wordt goedgekeurd, tenzij dit in het buitenland gebruikt wordt in overeenstemming met de Britse, respectievelijk Noorse wetgeving. Acht de minister een dergelijke systematiek ook wenselijk voor Nederland?

Naar aanleiding van de motie van het lid Ellemeet c.s. over overtreding van maximum aantal buiten de kliniek bestraffen (Kamerstuk 35 870, nr. 24) geeft de minister aan dat het stellen van een maximum aan het aantal zaadeldonaties in de privésfeer een vorm van geboortebeperving zijn die diep ingrijpt op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. De leden van de SGP-fractie vragen of en zo ja hoe dit in andere EU-lidstaten is gereguleerd.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CU-fractie

De leden van de CU-fractie danken de minister voor de reactie op de uitvoering van moties ten aanzien van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting.

Motie lid Bikker over een verbod op anonieme donatie bij buitenlandse klinieken

De leden van de CU-fractie danken de minister voor de uitvoering van de motie Bikker (35870-23). Zij vragen of de minister iets ziet in de regelgeving van Noorwegen, namelijk een keuring van alle export van sperma van donoren die gerekruteerd zijn door een Noorse spermabank en alleen non-anonieme donaties worden goedgekeurd?

Ten aanzien van de voorgestelde route van invulling van een Algemene Maatregel van Bestuur op artikel 5, eerste lid van de Wet zeggenschap lichaamsmateriaal, om overdracht van in Nederland gedoneerde spermacellen aan landen waar anonieme donatie is toegestaan, te verbieden, vragen de leden van de CU-fractie hoe snel dit gerealiseerd kan zijn. Is er nog een andere, snellere, route te bedenken om hetzelfde te bereiken?

De leden van de CU-fractie moedigen de minister aan om werk te maken van een verbod op het vergoeden van fertiliteitsbehandeling met anoniem gedoneerde cellen.

Motie Ellemeet-Bikker over Europese richtlijnen over maximumaantal donorkinderen

De leden van de CU-fractie vinden het teleurstellend dat er bij andere Europese landen geen draagvlak is voor het opstellen van richtlijnen over maximumaantal donorkinderen. Deze leden vinden het internationale gemiddelde van 25 gezinnen per donor erg veel.

Ten slotte vragen de leden van de CU-fractie wat inmiddels de inzichten zijn over de sociale, emotionele en andere gevolgen zijn van het opgroeien als donorkind met veel halfbroers en -zussen.

II. Reactie van de minister